

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. IV. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

gismi, vel absurditas pictura, intelligitur præcisè positus ipsis, & legibus artium contrariis: ergo. Certe si, si per possibile, si per impossibile, darentur simul amor DEI, & odium (quo casu utique non daretur privatio, in qua adversarii volunt consistere malitiam) tamen odium DEI esset vitiosum, & malum: sicut quando in Christo Domino simul fuit summum gaudium, & summa tristitia, etsi tristitia non traxerit post se privationem gaudii, tamen fuit molesta, & dolorosa.

30. Prob. conclusio 3. Non potest malitia universaliter stare in privatione, quæ respiciat voluntatem, neque in privatione, quæ respiciat ipsum actum (de quo vide dicta n. 24.) atqui in una harum deberet malitia stare: ergo. min. est clara. prob. 1. pars majoris. quando committitur peccatum contra præceptum purè negativum, quod sæpius fit, tunc non datur privatio respectu voluntatis: sed malitia peccati commissionis tunc datur, quando agitur contra præceptum purè negativum: ergo. min. claret expendenti terminos.

Prob. ma. Quando præceptum est purè negativum, e. g. non furandi, non odio habendi DEUM, &c. ad id implendum non requiritur actus positivus, sed sufficit omisio actus, & impletur hoc præceptum etiam à dormiente: ergo voluntas tunc non exigit actum positivum: atqui privatio non datur, nisi quando aliquid spoliatur aliquo, quod exigit, siue cuius est capax, non quomodocunque, sed cum aliquo jure, vel debito naturali, aut morali; neque enim dicitur quilibet gregarius pati privationem divitiarum imperatoris, neque animal irrationale privationem gloriæ coelestis: ergo in eo casu non patitur voluntas privationem ullius actus; quia tunc ei non debetur actus ullus, sed tantum negatio actus mali, seu furti &c. quod vel maxime verum est, quando ponitur possibilis pura omisio libera, quam in tract. de act. hum. n. 110. adstruximus. Quod si etiam ista possibilis non esset, tamen sufficeret voluntati pro eo casu ad impediendum peccatum omisio necessaria, quacunque tandem ex causa hæc daretur.

Si tamen ulterius contendas, & dicas, ex eo, quod voluntas libera omittere purè non possit, rectè inferri, quod in casu præcepti negativi obligantis, voluntas patitur privationem alicujus actus, impossibilis cum actu peccaminoso, debebis imprimis probare impossibilitatem puræ omissionis liberæ: 2. debebis ostendere, quam privationem patiatur voluntas in casu omissionis necessariæ. 3. debebis admittere, quod, cum actus peccaminosus impediri possit per infinitos actus, seu bonos, seu indifferentes, debebis, inquam eo casu admittere, quod malitia peccati stet in privatione omnium istorum actuum; quia, si voluntas non privaretur omnibus, non peccaret; hoc autem est incredibile, & qui vellent hoc afferere, deberet id planè rationibus efficacibus probare.

31. Prob. jam 2. pars majoris superius posita, scilicet, quod privatio illa non possit afficere ipsum actum. Sæpius actus est intrinsecè, siue ex essentia sua malus, e. g. odium DEI, mendacium &c. ergo non est capax bonitatis: ergo non potest habere privationem boni-

tatis, seu honestatis, ut est clarum. Nec dicas cum Goneto, & Tannero locis citatis num. 24. actum talem in genere acceptum esse indifferentem, & consequenter secundum gradum genericum esse capacem bonitatis, adeoque etiam privationis; hoc enim reipsa est dicere, actum, non quidem realiter, sed tantum præcisivè sumptum, esse capacem bonitatis, seu honestatis: siue, alium actum, qui cum hoc quoad genus conveniat, non autem hunc ipsum actum intrinsecè malum, posse esse honestum; unde hic etiam non potest esse privatus rectitudine in sensu physico, sed ad summum in aliquo sensu præcisivo, & metaphysico: consequenter neque datur privatio physica, sed tantum aliqua metaphysica, siue per conceptum: quæ ratione etiam leo potest dici privatus rationatione; quia leo genericè acceptus, siue ut animal, potest conjungi cum rationalitate, & rationatione: quis autem dicat, malitiam formalem peccati stare in privatione tantum metaphysica?

32. Nec dicas iterum cum Goneto tom. 3. tract. 5. disp. 3. n. 11. actum genericè acceptum habere saltem debitum morale ex lege, ut habeat bonitatem, quale debitum non habet e. g. leo, ut habeat rationalitatem; nam contra est: leges non scribuntur actibus, sed voluntatibus: multò minus scribuntur actibus tantum genericè sumptis, qui à parte rei dari non possunt. Dein leges non præcipiunt aliquid impossibile: est autem omnino impossibile, ut actus intrinsecè malus habeat bonitatem moralem, unde nec talis actus habet debitum morale ad habendam honestatem, consequenter nec privationem inde ortam, nisi ad summum aliquam metaphysicam per conceptum, in qua stare non potest malitia formalis peccati. Confirm. Malitia e. g. odii DEI est major, quam tantum privatio actus alterius indifferentis, vel etiam boni, excludentis illud odium: ergo malitia odii non potest stare in ea tantum privatione: ant. est clarum; utique enim pejus est, DEUM positivè odisse, quam tantum non amare, vel non exercere alium actum.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

33. **O**B. 1. SS. Patres sæpius dicunt, malitiam esse nihil, malum non existere, privare bono &c. ergo juxta SS. Patres malitia consistit in privatione. Ad hanc objectionem variè respondetur: & sanè id fieri debet; cum etiam textus SS. Patrum varii sint, & varia intendunt. Longum nimis foret, eos omnes afferre: videri possunt apud Vasquez in 1. 2. disp. 95. c. 4. & 11. Aliqui, imò multi textus SS. Patrum tantum volunt, malitiam esse nihil substantiale; agunt enim contra Manichæos, qui volebant, aliquas substantias esse absolute malas; hinc SS. Patres dixerunt, malum esse nihil, siue non habere essentiam, seu substantiam. Sicut autem SS. Patres per naturam intelligebant substantiam, ita per existere simpliciter sumptum, intelligebant existere substantialiter: quo in sensu, ut advertit Haunoldus l. 2. tr. 2. n. 234. proprietates

B

tates

tates non dicuntur existere, sed inesse. Sic etiam SS. Patres per rem quandoque non intelligunt quidlibet distinctum à pura negatione, sed ens substantiale: ita Augustinus *l. de perfectione justitiæ contra Coelestium c. 2. ratiocinatione. 4.* distinguit inter actum, & rem, additque, *peccatum quidem actum dici, & esse, non rem.*

34. Econtra aliquando SS. Patres, dum dicunt, aliquid esse nihil, intelligunt in sensu morali: & sic peccatum erit nihil moraliter; quia nihil conducit ad ultimum finem. Sic S. Paulus *1. Cor. 8. v. 4.* ait: *Scimus, quia nihil est idolum in mundo:* & in hoc sensu S. Augustinus *tr. 1. in Joannem longè post medium in illa verba Joan. 1. v. 3. Sine ipso factum est nihil.* ait: *Peccatum quidem non per ipsum factum est: & manifestum est; quia peccatum nihil est: & nihil sunt homines, cum peccant. Et idolum non per Verbum factum est. . . . & scriptum est: scimus, quia nihil est idolum.* Certè non in sensu physico, nihil est idolum, aut nihil fiunt homines peccantes, sed tantum in sensu aliquo morali. Et hac ratione putant explicari posse SS. Patres Haunoldus, Comptonus, & alii.

Secundò, adhuc aliter responderi potest cum Vasquez in *1. 2. disp. 95. c. 11. n. 55.* scilicet, SS. Patres peccatum explicasse, non formaliter in se ipso, sed radicaliter in suo effectu, vel quasi effectu, quem post se trahit, quique est privatio: Roboratur hæc responsio ex eo, quòd SS. Patres, explicantes peccatum per privationem, per hanc intelligant sapius privationem gratiæ, & justitiæ habitualis, quæ est potius effectus: & in hoc sensu etiam plerique dicunt, peccatum esse recessum, vel defectionem à DEO, vide Vasquez *loc. cit. n. 57.*

35. Tandem expeditius potest responderi cum Haunoldo *l. 2. tr. 2. n. 433.* SS. PP. non attendisse ad subtilitates has scholasticas, nec voluisse intelligi de privatione physica formali, sed de logica, aut radicali, quam explicavimus *n. 23.* unde peccati malitia juxta eos stabit in privatione rectitudinis, seu honestatis logica, qualis etiam est ipse actus positivus, qui ratione sui infert, vel post se trahit, negationem rectitudinis, vel honestatis actualis: & sic intelligi possunt textus, quibus dicitur, malum privare bono. In forma dist. ant. SS. Patres dicunt, malitiam nihil esse substantiale. conc. ant. dicunt, nihil esse accidentale. subdist. moraliter. conc. physice. neg. ant. & conseq.

Vel respondeo. 2. om. ant. dist. conseq. malitia peccati consistit in privatione logica. conc. conf. in privatione physica neg. conf. videatur Oviedo in *1. 2. tract. 4. contrav. 5. punct. 8. num. 80. & 81.* Nec refert, quòd SS. Patres aliquando dicant, malum, vel peccatum nihil esse, quàm privationem; nam vel tantum volunt indicare inevitabilem connexionem inter peccatum, & consequentem privationem, vel negationem honestatis: vel loquantur moraliter: sicut sæpe solemus dicere: *Hic homo nihil est, quàm colluvies vitiorum: hæc res nihil est aliud, quàm tua perniciēs, &c.*

36. Ob. 2. Potest ostendi, quòd etiam malitia peccati, contra præceptum purè negativum, stet in privatione, seu negatione alicujus positivi, concernentis voluntatem: ergo probatio

nostra tertia, *num. 30.* allata, est nulla. prob. ant. potest dici, quòd illa malitia e. g. odii DEI, stet in privatione negationis odii ut præcepta: sed hæc negatio ut præcepta, est aliquid positivum; quia pro parte involvit ipsum præceptum: ergo. Resp. neg. antec. ad probat. dist. maj. potest dici, quòd malitia stet in privatione negationis ut præcepta, denominativè sumptæ, conc. maj. negationis ut præcepta, quiditativè sumptæ. neg. maj. & dist. sic min. neg. conseq. Malitia non potest stare in privatione negationis ut, præcepta, adæquate sumptæ; aliàs deberet dari privatio, seu negatio ipsius præcepti, quo casu, nec actus amplius foret prohibitus, nec negatio præcepta: qua ratione tolleretur peccatum, & ejus malitia.

Unde malitia tantum stare potest in privatione, seu exclusionem negationis, denominativè acceptæ, sive negationis, quæ præcepta est, non quæ præcepta. Sic autem est pura negatio, nec quidquam positivum involvit. Adde, quòd præceptum etiam naturale (nam hoc est voluntas DEI obligans, & non dictamen conscientiæ; istud enim tantum est illius applicatio, vel aliquomodo promulgatio) quòd præceptum, inquam, naturale, sit purè extrinsecum voluntati: adeoque etiam ejus privatio, vel negatio, non afficiat voluntatem; quia non privat eam bono debito.

37. Ob. 3. Posset dici cum Cardinali de Lugo apud Haunoldum *l. 2. tract. 2. num. 417.* malitiam actus peccaminosi stare in carentia perfectionis, vel honestatis, non quidem possibili actui peccaminosè elicitò, e. g. odio DEI (nam huic non est possibilis honestas) sed possibilem alteri actui, e. g. actui charitatis: seu, potest dici, malitiam actus peccaminosi stare in negatione identitatis cum actibus bonis, vel saltem non malis, quam negationem habet actus malus: ergo potest explicari, quomodo malitia dicta stet in negatione, vel privatione. prob. ant. quodlibet ens est imperfectum; quia caret perfectione majori, non quidem sibi possibili, sed alteri: e. g. homo est imperfectus; quia caret perfectione Angeli: ergo.

Resp. hæc sententia reipsa est Goneti, de qua *n. 24.* nec adstruit privationem physicam in actu, sed tantum metaphysicam; unde neg. ant. ad prob. conc. antec. neg. conseq. Aliud est imperfectum tantum physicè, aliud imperfectum moraliter, & culpabiliter. Imperfectio physica potest stare in aliquo prædicato necessario: at imperfectio moralis, & culpabilis, debet stare in aliquo, quod voluntas liberè potuit ponere, vel omittere; non enim datur culpa sine libertate. Jam verò illam identitatem actus mali cum perfectionibus actus boni, non potuit voluntas ponere; quia est impossibilis: sed nec potuit voluntas impedire illam negationem identitatis; quia est necessaria; hinc neutra potest reddere voluntatem culpabilem: sed hæc tantum redditur culpabilis ex eo, quòd actum hunc malum liberè posuerit, vel privationem actus, aut honestatis oppositæ, liberè non impediverit: non autem ex eo, quòd, posito jam actu positivo, non posuerit eam identitatem, vel non impediverit eam negationem: unde malitia stat, vel in eo actu, vel in illa privatione oppositæ honestatis: non

non autem stat in secundo (si sermo sit de peccato commissionis) ut probatum: ergo stat in primo.

38. Ob. 4. Debet dici cum Antonio Perez, quod omnem actum liberum præcedat pura omisio libera, quæ impossibilis sit cum omni alio actu positivo, impediendo actum illum liberum. e.g. hunc actum: *volo mentiri*: præcedit omisio libera pura omnis actus alterius positivi, v.g. actus charitatis, adeo intensi, ut impossibile sit etiam cum veniali mendacio: vel omisio libera alterius actus, quo dicerem: *nolo mentiri*. &c. & in hac pura omisione libera debet dici, quod stet malitia peccati: ergo stabit malitia in negativo, seu privativo. prob. ant. si hoc non dicatur, debet dici, quod DEUS sit auctor malitiæ peccati, eamque amet; quia DEUS est auctor omnis entitatis positivæ, eamque amat. Et sanè iste Theologus, qui vocatur Doctor mirabilis, dicit, DEUM amare ipsam entitatem actus odii Divini; cum in se bona sit, & malitiam omnem, in prævia omisione libera residentem, supponat.

39. Resp. neg. ant. ad prob. neg. ant. de quo plura art. seq. Nec vera est, quam Perez tradit, definitio entis in genere, scilicet: *Ens est, quod est prudenter amabile*: certè S. Thomas. 1. 2. q. 9. a. 6. ad 2. ait: *Dicuntur tamen illa proprie delectabilia, quæ nullam habent aliam rationem appetibilitatis, nisi delectationem, cum aliquando sint, & noxia, & inhonestæ*. En bonum, adeoque ens, non prudenter amabile. Ulterius contra hanc Perezii opinionem est, quod eodem modo experiat me habere circa libertatem, quando liberè dico: *volo orare*: quàm, quando dico: *volo mentiri*: & tamen libertas formalis actus boni stat in ipso actu bono, ut fatetur adversarius: ergo etiam libertas actus mali stat in ipso actu malo. Quamvis autem absolute possibilis sit pura omisio libera, omnino tamen gratis, & contra communem auctoritatem dicitur, eam dari ante omnem actum liberum malum.

40. Obj. 5. Actus idèd est malus; quia causat privationem actus debiti: ergo privatio est magis mala. Resp. neg. ant. nam sæpe non causat talem privationem, e.g. odium DEI non causat privationem actus debiti; cum sæpe nullus sit debitus, maxime, si possibilis sit pura omisio libera, ut dictum n. 30. Quod si etiam semper aliquis in iis circumstantiis debitus esset, ut transmissimus eodem num. 30. tamen non propter privationem, sed propter seipsum, malus esset actus odii DEI, malitiâ distinctâ à malitia privationis: imò si, sive per possibile, sive per impossibile, conjungerentur in eodem subiecto, actus e.g. odii DEI, & alius actus, ex sua natura cum illo odio impossibilis, & consequenter non daretur privatio illa, tamen odium DEI esset malum, & homo propter illud reprehensibilis, ut dictum n. 29. Accedit, quod privatio actus tantum indifferentis, impossibilis cum odio DEI, non sit tam mala, quàm malum est ipsum odium: consequenter non possit odium tantum idèd esse malum; quia causat eam privationem.

41. Obj. 6. Ens ut ens est bonum: ergo malitia non potest esse ens, seu actus positivus,

prob. conf. aliàs ens quæ bonum esset malum: hoc implicat: ergo. Confirm. Bonum quatenus bonum, est amabile: ergo quatenus bonum non est malum: sed ens quatenus ens, est quatenus bonum: ergo ens quatenus ens, non potest esse malum, & adhuc minus potest esse formalis malitia. Resp. dist. antec. Ens ut ens debet esse bonum physicum. conc. ant. bonum morale, neg. ant. & conf. Actus positivus malus est tamen bonum physicum, sive est ens, habens unam ex tribus bonitatibus, honestatis, utilitatis, delectabilitatis, scilicet ultimam.

Ad prob. dist. ma. ens quæ bonum physicum esset malum physicè, hoc est, esset distinctum ab omni bonitate etiam delectabili. neg. ma. quæ bonum physicum esset malum moraliter, hoc est, inhonestum, & prudenter non amabile. conc. ma. & dist. sic min. neg. conf. Ubi nota, per *malum physicum*, seu, ut alii loquuntur, *absolutum*, aut, ut Gonet loquitur, *simpliciter dictum*, hinc intelligi illud, quod est distinctum ab omni triplici bonitate, adeoque est pura negatio: quanquam alias non raro per *malum physicum* intelligatur id, quod moraliter est bonum, sed tamen affligit, vel dolorem causat: & sic poenæ inferni dicuntur sæpius malum physicum, quamvis sint honestæ, & à DEO intentæ.

Ad confirmationem dist. ant. bonum morale, quatenus moraliter bonum, est amabile, conc. ant. bonum physicum, quatenus physicè bonum. subdist. est amabile, semper prudenter. neg. ant. est amabile, vel prudenter, vel imprudenter. conc. antec. & neg. consequ. quia etiam, quod non est bonum moraliter, tamen est imprudenter amabile. Distinguo etiam subsumptum. ens quatenus ens, est quatenus bonum physicum. om. est quatenus bonum morale. neg. subsumptum, & consequentiam. Adde, quod, sicut bona physica, e.g. voluptas illicita, non sunt prudenter amabilia, ita mala physica, sive sint puræ negationes, sive entia positiva, sint sæpe prudenter amabilia, & in hoc sensu moralia bona negativa. Sic moraliter honestè amabilis est poena, ob delictum iuste inflicta, quæ est positivum malum physicum: item carentia peccati, quæ est physica negatio, & malum aliquo modo physicum.

42. Ob. 7. Ens morale etiam est bonum morale: sed juxta nos malitia peccati, si stat in actu positivo, est ens morale: ergo etiam est bonum morale: hoc est in terminis falsum: ergo. prob. maj. ex S. Thoma. 1. 2. q. 18. a. 1. in corp. dicente, *Omnis actio, in quantum habet aliquid de esse, in tantum habet de bonitate*. Similia habet. 1. p. q. 5. a. 3. ad 2. ergo. Confirm. Omne ens physicum est bonum physicum: ergo omne ens morale etiam est bonum morale.

Resp. neg. mai. ad prob. neg. conf. S. Thomas loquitur de ente physico, & bonitate physica, quam habet etiam ens morale, si simul sit ens physicum; nam aliquando, saltem ab aliquibus, dicuntur etiam ea, quæ non sunt, existere moraliter, & in hoc sensu esse entia moralia. Ad confirm. neg. conf. bonitas enim physica est proprietas omnis entis physici, & prædicatum transcendente: non item bonitas moralis, seu honestas, & laudabilitas; quia hæc est differ-

rentia entis moralis; nam aliqua sunt moraliter bona, alia moraliter mala.

43. Dices. Omne ens morale est bonum: non bonitate physica; hæc enim est propria enti physico: ergo bonitate morali. Confirm. 1. Omne ens morale est integrum integritate morali: sed in hac integritate stat bonitas moralis: ergo. Confirm. 2. Vel actus habet totum id, quod habere debet, vel non habet: si primum, est bonus: si secundum, est malus ob privationem: ergo, vel non datur malitia, vel ea stat in privatione. Resp. dist. maj. omne ens morale est bonum, si sit simul ens physicum. conc. ma. si non sit simul ens physicum. neg. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Si enim ens morale simul est ens physicum, potest etiam habere proprietatem entis physici, scilicet bonitatem physicam: si autem non sit ens physicum, e. g. si sit pura omisso libera peccaminosa, non habet bonitatem physicam, nec etiam moralem, prout ista hic sumitur, nempe pro honestate, aut laudabilitate. Si autem tantum intelligeretur per bonitatem moralem delectabilitas objectiva imprudens, talis bonitas non repugnaret peccato. Sed de hac non est nunc quæstio.

Ad 1. confirm. dist. maj. omne ens morale est integrum integritate morali, hoc est, habet omnia, quæ ad suam essentiam sunt requisita, conc. ma. hoc est, habet omnia, quæ ad honestatem, laudabilitatem, aut conformitatem cum lege sunt requisita. neg. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Ad 2. confirm. conc. maj. neg. primam partem minoris; nam, quamvis actus habeat omnia, quæ ad ejus essentiam requiruntur, si essentia ejus sit mala, ipse non est bonus, sed malus; neque enim actus tantum malus est; quia privat bono, sed etiam; quia subiecto se ipsum adjungit, tanquam aliquod malum.

44. Ob. 8. Si malitia peccati potest stare in entitate positiva, tunc malitia erit perfectio: hoc repugnat in terminis: ergo. Confirm. Malitia juxta nos erit participatio essentiae Divinae: imò DEUS erit eminenter malitia; quia est eminenter omne ens creatum: hæc sunt profus absurda: ergo. Resp. 1. retorq. argumentum in ipso actu intrinsecè malo, qui juxta adversarios saltem est fundamentum, & exigentia malitiæ formalis: an DEUS est eminenter odium DEI? an odium illud est perfectio? an est participatio essentiae Divinae? Rursus retorq. in cognitione erronea, qua intellectus gravissimè decipitur, seu in errore positivo: an enim DEUS eminenter est error? Resp. 2. dist. ma. malitia est perfectio moralis. neg. maj. est perfectio physica, & quidem non simplex, vel pura, sed mixta maxima imperfectione. conc. maj. & dist. sic min. neg. conseq.

45. Ad confirmationem adverto, quòd, quando dicitur creatura esse participatio DEI, non significetur, quòd creatura sit pars physica, quasi avulsa à Deitate; sed tantum, quòd DEO aliquo modo assimilatur in eo, quòd, sicut ipse existit, ita creatura etiam existat realiter, non quidem à se, ut DEUS, sed à DEO, & dependenter ab ejus concursu: & hoc totum est verum, etiam de actu peccaminoso: quare, si termini ritè intelligantur, non est absurdum, in hoc sensu admittere primam partem majo-

ris. Quia tamen alii horrent, has phrasas simpliciter admittere, potest distingui prima pars. ma. malitia erit participatio essentiae Divinae, quatenus est ens physicum, actus vitalis, tendens in objectum &c. conc. ma. quatenus est imperfectio, & malitia. neg. ma. quia sub hac præcisè ratione, & formalitate non dicit ens; nam etiam pura omisso est imperfectio, & malitia.

Ad alteram partem majoris, noto, quòd, esse eminenter aliud significet, habere omnem bonitatem istius, demptis imperfectionibus. sic DEUS est eminenter homo; quia continet omnes perfectiones hominis puras, e. g. potentiam intelligendi, volendi, &c. exclusis imperfectionibus animalitatis, mortalitatis &c. si jam prædicatum aliquod non continet ullam bonitatem (quale est malitia) non potest eminenter contineri, saltem in sensu formali acceptum; quia non potest bonitas ejus contineri, cum nulla adfit: & hinc non potest dici, quòd DEUS eminenter sit malitia formaliter talis.

Si autem quæras, an DEUS saltem sit eminenter actus malus. Respondeo, hoc posse admitteri in sano sensu, intelligendo, DEUM habere omnem bonitatem, quam habet is actus, e. g. existentiam, vitalitatem, tendentiam in objectum, vel ejus representationem, demptis imperfectionibus malitiæ, seu difformitatis cum lege. Simpliciter tamen, & absque restrictione, propositiones similes non debent admitti; quia aliqui per eminenter continere videntur intelligere, continere aliquid in eo genere, vel specie majus, e. g. in objecta propositione, DEUM habere majorem malitiam, quam habeat actus, quod est blasphemum. In forma igitur nego absolute hanc 2. partem majoris, in confirmatione objectam, seu istam propositionem, prout jacet; quia, similitudo formaliter sumatur, est omnino falsa propositio. Si autem velis, poteris ita distinguere 2. p. maj. DEUS erit eminenter malitia formaliter sumpta, neg. realiter sumpta. subdist. erit quoad prædicata, vitalitatis, existentiae, & similia. conc. ma. quoad prædicatum malitiæ formaliter sumptum. neg. ma. & distincta sic minore. neg. conseq. Addenda etiam statim retorso in errore positivo intellectus, vel actu voluntatis intrinsecè malo.

46. Obj. 9. Juxta nos contineretur malitia in DEO, tanquam in idea omnium entium: hoc est absurdum: ergo. Confirm. 1. Juxta nos DEUS esset exemplar omnis malitiæ: hoc utique est falsum: ergo. Confirm. 2. DEUS esset auctor malitiæ: hoc est hæreticum: ergo. Confirm. 3. DEUS sibi necessariò complaceret in malitia, vel saltem ejus possibilitate: hoc iterum est turpe: ergo. Confirm. 4. Malitia esset forma simpliciter bona: ergo non esset subiecto simpliciter mala: hoc autem est falsum: ergo. Confirm. 5. Malitia esset aptum medium ad manifestandas perfectiones Divinas, & ad complendum ordinem universi, ac pulchritudinem ejus, adeoque esset per se intendibilis: hoc admitteri non potest: ergo.

Resp. dist. primam partem majoris. Malitia contineretur in DEO formaliter, vel eminenter. neg. ma. objective. conc. ma. & dist. sic min. neg. conf. Contineri objective aliud non dicitur, quam, quòd à DEO cognoscatur malitia in Divi-

na essentia; & quidem etiam ut factibilis, non quidem ex determinatione DEI, sed ex determinatione creaturæ, cum qua DEUS, tanquam causa per accidens, concurrat; qua de re plura inferius, ubi de auctore peccati.

Ad 1. confirm. neg. maj. sicut, esse exemplar virtutis, significat, in se habere formaliter virtutem, cui alii se assimilent, ita etiam, esse exemplar malitiæ, significat, habere formaliter in se malitiam: quod longissime abest ab optimo DEO. Ad 2. confirm. neg. interim maj. de qua fusi infra. Ad 3. confirm. neg. maj. nam, quidquid sit, an DEUS necessariò sibi complacet in quibusdam creaturis possibilibus, certè non complacet sibi in iis, quæ ei displicent, quæque ex ipsius determinatione fieri non possunt. Ad 4. confirm. neg. ant. Malitia est ad summum aliquo modo in genere physico bona, simpliciter autem est mala: intelligendo simpliciter malum non ita, ut excludat omnem bonitatem physicam, sed ut malitia multum prava sit, sicut æthiops dicitur simpliciter niger, licet in oculis, & dentibus habeat quid album, & in labiis quid rubrum.

Ad 5. confirm. neg. maj. Non omne, sine quo alterum esse non potest, dicitur medium ad illud: sed illud tantum dicitur medium, ad quod ponendum aliquis potest moveri ab amore alterius tanquam finis. Sic non dicitur DEUS medium ad omnia; cum tamen sine ipso nihil esse possit: nec peccatum est medium ad poenitentiam; quia non potest intendi à salutariter poenitente: nec etiam est medium ad ostendendam justitiam vindicativam, vel misericordiam; quia non potest à DEO intendi.

Hoc tamen verum est, quòd sine peccato præsupposito, & sine eo, tanquam occasione aliunde data, non possint hæ perfectiones DEI ostendi. Unde DEUS non potest, antecederet ad peccatum, velle ostendere justitiam suam vindicativam, sed prius debet prævidere peccatum, aliunde ex determinatione creaturæ liberè futurum, si creatura sit ponenda in his, vel illis circumstantiis indifferentibus; tunc enim potest permittere peccatum, & pro posteriori rationis intendere ostensionem suæ justitiæ, vel clementiæ. Sed neque peccatum servit ad pulchritudinem universi; quia potius turbat ordinem, ac decorem illius: & debet dein à DEO per alia media reordinari; hinc minimè per se intendibilis malitia est: imò neque per accidens est prudenter intendibilis.

47. Ob. 10. Si malitia peccati commissio- nis est simpliciter mala, eo ipso stat in privatione physica: sed est simpliciter mala, ergo, major videtur esse S. Thomæ, qui q. 1. de malo. a. 1. ad 1. per simpliciter malum videtur intelligere id, quod nullam habet bonitatem: cujus exemplum adducit S. Doctor negationem, seu privationem boni temperamenti in animali, quæ est pura negatio, nullam habens bonitatem, nec physicam. Econtra per malum secundum quid videtur intelligere Angelicus illud, quod, licet sit alicui malum, habet tamen in se aliquam bonitatem, & est etiam bonum alteri. Sic (quod est exemplum S. Thomæ) ignis, in se bonus, est malus aquæ, min. prob. peccatum ex genere suo

est maximum malum: ergo est simpliciter malum. Confirm. Quod omni naturæ est inconveniens, est simpliciter malum: sed peccatum est omni naturæ inconveniens: ergo est simpliciter malum.

Resp. dist. ma. Si malitia peccati est ita simpliciter mala, ut excludat, tam bonitatem physicam, quàm moralem, conc. ma. si tantum est simpliciter mala in genere moris, sive ita, ut excludat tantum omnem bonitatem moralem, neg. ma. & dist. sic min. neg. conseq. ad prob. minoris conc. antec. intelligendo malum maximum in consideratione morali, non verò in omni consideratione, etiam physica, & neg. conf. intelligendo simpliciter malum in sensu restricto D. Thomæ supra adducto; quia in hoc sensu, maximum, & simpliciter malum, est malum excludens omnem bonitatem, tam physicam, quàm moralem, seu excludens tam omnem entitatem, quàm omnem honestatem: quale malum maximum esset pura omisso libera peccaminosa. Et in hoc sensu videtur etiam S. Thomam intelligere Gonetus tom. 3. tract. 5. de vitiis & peccatis. disp. 3. n. 40. ubi ait, malum absolutum (seu simpliciter dictum) esse ex mente Angelici illud, quod ita est malum, ut nihil entitatis, & bonitatis in se includat: malum verò respectivum (seu secundum quid) quod aliquid entitatis, & bonitatis in se includit, intellige bonitatis physice. Sic autem etiam malitia peccati commissionis, e. g. furti, habet aliquam bonitatem physicam, quæ, licet non sit honestè bona, est tamen physice bona, e. g. homini ea bona injusta appetenti: adeoque tale peccatum, in hoc restricto sensu Angelici, non est simpliciter malum. Sic S. Thomam intelligit Gonetus tom. 3. tract. 5. disp. 3. n. 40.

Ad confirm. dist. ma. quod omni naturæ est inconveniens, in consideratione, tam morali, quàm physica, est simpliciter malum in sensu modò explicato, conc. ma. quod tantum est inconveniens, in consideratione morali, subdist. est maximum seu simpliciter malum, in genere morali, sive est ita malum, ut excludat omnem bonitatem moralem, conc. ma. est maximum, seu simpliciter malum, etiam in genere physico, sive ita malum, ut excludat etiam omnem bonitatem physicam, neg. ma. & dist. sic min. neg. conf. Et si autem malitia peccati, ratione inhonestatis, sit inconveniens omni creaturæ in genere morali, & sit simpliciter ineligibilis, in quibusvis circumstantiis, tamen ratione delectabilitatis, seu utilitatis, est in genere physico conveniens homini, voluptates quærenti.

Ob. 11. Malitia peccati non tantum sibi, sed etiam alteri est mala: ergo est mala simpliciter in omni genere. Confirm. DEUS potest esse causa omnis mali tantum respectivi: sed non potest esse causa peccati: ergo peccatum non est tantum malum respectivè, sed absolute tale: ergo in omni genere. Resp. conc. ant. neg. conf. nam tantum in genere moris, non autem in genere physico, adeoque non in omni genere est ita simpliciter mala, ut excludat omnem bonitatem.

Malitia peccati est non tantum sibi in genere moris mala, quatenus seipsam facit, per suam identitatem secum ipsa, inhonestam, sed etiam in

eodem genere moris est mala voluntati, quatenus etiam hanc facit inhonestam, tanquam radicem, à qua procedit, & tanquam subiectum, in quo recipitur ipsa malitia, tanquam forma. At non etiam malitia peccati est ita mala in genere physico; quia, nec à se, nec ab alio, excludit omnem entitatem: saltem non est in genere physico simpliciter mala, prout simpliciter malum videtur accipi à S. Thoma juxta interpretationem Gonetii, de qua paulò antè. Hic obiter noto, quòd etiam id, quod alteri est malum, possit esse bonum in se, & quòd malum purum physicum in se, possit esse bonum saltem morale alterius. Sic calor, in se bonus, est malus aquæ: & carentia strumæ vel sexti digiti, quæ in se est nihil, seu malum physicum, est bona homini.

Ad confirm. dist. maj. DEUS potest esse causa omnis mali tantum respectivi, si hoc sit malum morale. neg. ma. si non sit malum morale, sed tantum physicum, in secundo sensu, quem explicavimus n. 41. sive afflictivum, & causans dolorem. conc. maj. & concessa min. dist. primum consequens. peccatum est, non tantum respectivè, sed absolute malum, ita, ut neque habeat bonitatem physicam, neg. consequ. est in alio sensu absolute malum. om. consequentiam primam: nego autem iterum secundam, quatenus dicit, quòd malitia dicta sit mala in omni genere, sic, ut non habeat ullam bonitatem, etiam tantum physicam, seu entitatem.

QUÆSTIO II.

De Causa Peccati.

ARTICULUS I.

An DEUS sit Causa peccati.

48. **F**uit Hæresis, teste Vincentio Lirinensi in suo *Commonitorio* longè à medio, jam orta à Simone Mago, docens, DEUM esse auctorem peccati: quam postea amplexi sunt Marcion, Manichæi, & Priscillianistæ, ac tandem Lutherus, atque Calvinus, de quo vide Bellarminum *tomo 2. controv. 1. l. 4. c. 9.* Hanc refellere potius ad Polemicam, quam Speculativam Theologiam spectat: breviter tamen ex occasione hac eam refellemus, tum, ut sequens controversia de influxu DEI in actiones etiam peccaminosas, clariùs intelligatur, quæ sine solutione argumentorum pro hac hæresi specie tenus facientium, difficiliùs perciperetur: tum etiam, ut remota ab optimo DEO hac turpissima macula, manifestius pateat, causam peccati aliam non esse, quam demones, vel homines, qui, vel propria voluntate illud immediate perpetrant, vel suasionem, consilio, aut alia inductione, mediatè illud in alio efficiunt, seque etiam illius participes faciunt.

49. Dico itaque cum omnibus Catholicis. DEUS non est causa peccati. Conclusio est de fide. Prob. 1. ex Scripturis. *Sap. 11. v. 25.* dicitur de DEO: *Nihil odisti eorum, quæ fecisti:* atqui

odit DEUS peccatum: ergo. Item 1. *Joan. 3. v. 8.* *Qui facit peccatum, ex diabolo est:* sed DEUS non potest esse ex diabolo: ergo. Iterum *Psal. 5. v. 5.* *Non DEUS volens iniquitatem tu es.* Huc faciunt infinita loca Sacra Scripturæ, in quibus dicitur, DEO displicere peccata, ea ipsum prohibere, & punire, homines ab iis monendo, increpando, &c. abstrahere. Plura vide apud Suarez in 1. 2. tract. 5. disp. 6. num. 2.

Accedunt definitiones Conciliorum, Araucanicæ, 25. & novissimè Tridentinæ sessione 6. can. 6. ubi sic statuitur: *Si quis dixerit, non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera, ita ut bona, DEUM operari, non permittit solum, sed etiam propriè, & per se, adèd, ut sit proprium ejus opus, non minus proditio Judæ, quam vocatio Pauli, anathema sit.* Accedunt unanimiter SS. Patres, ex quibus S. Basilii habet propriam homiliam: quòd DEUS non est auctor malorum. S. Aug. l. 3. de lib. arbitr. c. 13. docet, non posse DEO attribui peccatum, eoquòd vitium non sit à DEO, sed à nobis, qui in illo non manemus: & paulò inferius ait: *Quid ergo inveniri potest in nostris peccatis, unde ille vituperetur, quando vituperatio peccatorum nostrorum nulla est, nisi ille laudetur?* Rursus ep. 105. multum post medium. *Sicut enim voluntati ejus DEI tribuitur humana natura, nullo dubitante laudanda, sic hominis voluntati culpa tribuitur, nullo recusante damnanda.* Plura vide apud Suarez. loc. cit. Quin etiam ipsi Philosophi ethnici, hanc veritatem agnoverunt, ex quibus Plato lib. 2. de republica multis refellit eos, qui volunt, DEUM malum, vel vitiosum, aut causam malorum esse, ac tandem non valde longè à fine ait: *Malorum autem alicui causam esse ipsum DEUM, cum bonus sit, refellendum est omnino: neque permittendum, hoc quengquam dicere in sua civitate, si bonis institui legibus civitas debet: pergit dein multis refellere mendacia, & indecora figmenta Poëtarum.*

Prob. conclus. 2. ratione, Peccatum committere, evidenter repugnat summæ sanctitati, sapientiae, bonitati, perfectioni, primæque regulæ omnis honestatis: sed hæ perfectiones identificantur DEO: ergo eidem repugnat, peccatum committere. subsumo: atqui, si DEUS liberè causaret peccatum, tunc peccatum committeret: (quid enim est peccatum committere, nisi liberè illud causare?) ergo DEO repugnat causare peccatum. Si fortè quis veller tricare, & dicere, DEUM etiam causando peccatum non peccaturum; eoquòd non ageret contra aliquam legem superioris, cum talem non habeat, saltem admitti debet, DEUM inhonestè, & contra rectissimam regulam rationis Divinæ, acturum, quod non minùs sanctitati, sapientiae, & perfectioni infinitæ, ac regulæ omnis honestatis, repugnat. Et hinc, licet DEUS non ageret contra legem superioris, tamen ageret contra legem, quam ipsius perfectissima essentia ei indispensablem posuit. Vide etiam dicenda inferius ad objectionem ultimam.

Confirm. 1. DEUS, nec suadet peccatum, nec movet ad peccandum: sed potius ab illo dehortatur, quamvis, ne libertatem hominis liget, illud permittat: ergo non est causa peccati. Confirm. 2. Si DEUS esset causa peccati, non posset illud jure punire in homine, nec homini expro-